

Orsted: Man betragter Lovens 3—19—7 fra et ganske urigtigt Synspunkt, naar man henfører det til de godsherrelige Rettigheder. Det er mærkeligt, at denne Bestemmelse ikke findes i det Capitel i Loven, som handler om Forholdet imellem Godseier og Fæster, nemlig 3—13, men i et ganske andet Capitel, nemlig 3—19, som handler om Tyende og Løsgænger. Det er altsaa for at beskytte imod Løsgænger, at denne Bestemmelse er givet. Det maa ogsaa bemærkes, at den findes ligesaa vel i norske Lov, 3—21—7 som i danske Lov, uagtet de godsherrelige Forhold i Norge ere meget faa og indskrænkede, og det er mig ikke bekjendt, at man nogenstunde i Norge har andraget paa, at der skulde skee nogen Forandring deri. Den egentlige rettlige Rod er iøvrigt Eiendomsretten. Enhver Gier er jo bemyndiget til, naar han bortlejer sin Eiendom, at betinge sig, at der ikke gjøres Fremleie uden hans Samtykke. Det er det, som nu træder i Veien for aldeles at ophæve Lovens 3—19—7, om man ogsaa fra den politielle Side ikke skulde finde, at der ligger nogen Betænkelse deri. Jeg troer, at, naar man vil tage Tingene som de virkelige forholde sig, saa er Lovens 3—19—7 til mere Gavn end Skade, thi det er vist yderst sjældent Tilfældet, at nogen Grundeier paa Landet benytter sig af den Rettighed at holde Inderster borte, undtagen det er Personer, som ere uordentlige, driffældige eller andre saadanne, som det vilde være til Skade for Communen at have. Det er altsaa vistnok, at der med Hensyn til Følgerne ikke er noget Betænkligt i at lade 3—19—7 blive ved Magt. Det synes ogsaa, at det er næsten uigjortligt, naar man ikke vil gribe alt for dybt ind i Eiendomsretten, at ophæve den. Man kunde vel ophæve 3—19—7, forsaavidt det allerede ifølge Loven er formeent Fæstere at indtage Inderster; men, da de udstedte Fæstebreve i Almindelighed gjentage dette, saa er her tillige en contractmæssig Forpligtelse, og at ophæve den synes at være betænkligt. Det synes derfor, at Udkastet i den omhandlede Henseende er gaaet vidt nok. De Undtagelser, som Udkastet har gjort fra 3—19—7 synes at være saaledes begrundede, at man, især efterat de nu ere skete, ikke kan finde nogen særdeles Be-

tænkelse ved derved at lade det beroe. Det er mærkeligt, at det er yttret, at i sin Tid, naar vi faae vort communale Politivæsen organiseret, saa skulde Sogneforstanderskaberne, eller hvem man ellers derved mener, have den Ret at kunne udvise alle Folk, som de finde det ikke kan være godt for Communen at have. Det synes at være en frygtelig Frihed at betroe dem, og det er vist mere overeensstemmende med sunde Begreber om Ret og Frihed, at Ciernen beholdt den Ret at bestemme, hvem de vilde have i deres Bolig, end at indromme nogen Autoritet en saadan Ret, enten det nu er en Communal-Autoritet, af hvem man just kunde vente den største Overlighed i Brugen af denne Ret, eller en af Staten udnævnt Autoritet. Naar det er sagt, at den nærværende Tilstand sætter enkelte Mænd istand til aldeles at holde Folk ude fra hele Districter, fordi de ere Giere af det Hele, saa ere de Tilfælde, hvor Een er Gier af saa godt som det Hele dog yderst sjældne, og der kan altsaa ikke være noget særdeles Frygteligt i saa Henseende, og, naar man undtager ganske enkelte Tilfælde, troer jeg heller ikke, at man vil finde, at disse større Godseiere virkelig have mindste Retning til at misbruge denne Ret. Jeg troer, at naar de ikke opgibe den, men benytte den med Moderation, saa er denne moderate Brug mere i Communens Interesse end i deres egen Interesse. Det er sagt, at paa Laasunge eier een Mand hele Den; det er for største Delen rigtigt, men dog ikke aldeles rigtigt; thi han eier dog ikke Præstegaarden, ikke Skolelodderne. Altsaa ere der dog Steder, hvor Folk kunne komme tilhuse, uden at han var istand til at forbyde det. Det er forresten et ganske eget Tilfælde. Naar det er bemærket, at det endogsaa skulde være stridende mod Grundlovens 80de Artikel, at lægge Hindringer i Veien for Folk i at etablere sig, vilde det dog være en frygtelig Brug af Grundloven, at man, fordi den siger, at alle Indskrænkninger i den frie og lige Afgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulde hæves, derfor skulde gaae saavidt, at Staten eller Communen eller Cieren skulde tilveiebringe alle Betingelser, som gjorde det muligt at benytte denne Frihed, altsaa skaffe Bed-